

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I

УКРАЇНА ЯК ДЕРЖАВА	3
Походження назви	4
Державні символи	5
Національні символи	9
Рослинні символи	9
Рушники	10
Вишиванки	11
Дніпро	11
Особливості української мови	12

РОЗДІЛ II

ДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ.	15
Брати Кий, Щек і Хорив: легендарні засновники Києва	16
Аскольд і Дір: перші руські князі (860–882)	16
Віщий Олег (882–912)	18
Ігор: князь без військової слави (912–945)	19
Мудра княгиня Ольга (945–964)	20
Святослав (964–972)	20
Володимир Великий (980–1015)	21
Ярослав Мудрий (1019–1054)	23
Володимир Мономах (1113–1125)	23

РОЗДІЛ III

ЦІКАВИНКИ УКРАЇНИ	25
-----------------------------	----

РОЗДІЛ IV

ЕТНОГРАФІЯ	31
Житло	32
Одяг	36
Страви	41
Свята українського народу	47
Зима	48
Весна	58

Літо	65
Осінь	75
Родинні традиції	81
Весілля	81
Народження	85
Народні промисли	90
Гончарство	90
Деревообробні промисли	91
Гутництво	92
Писанкарство	93
Вишивка	94

РОЗДІЛ V

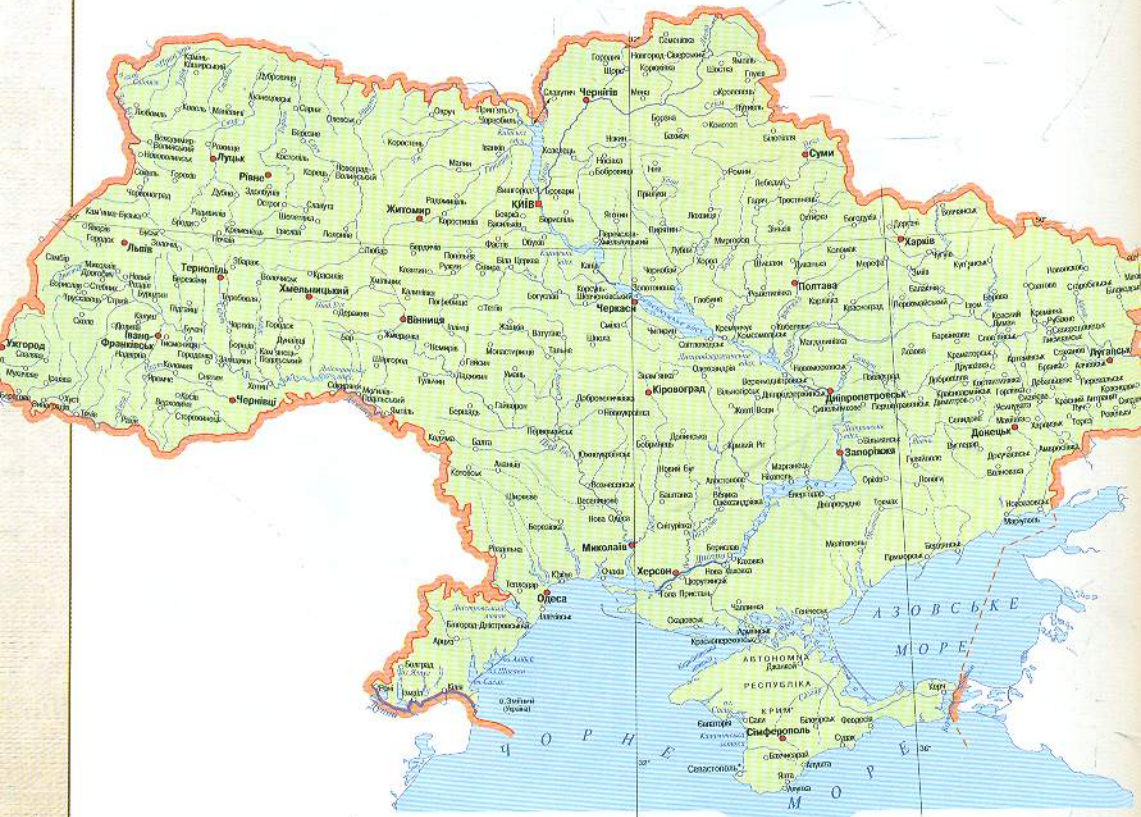
УСНА НАРОДНА ТВОРЧИСТЬ	95
Старовинні пісні	96
Козацькі пісні	96
Жартівливі пісні	97
Думи	99
Чумацькі пісні	101
Повстанські пісні	103
Дитячий фольклор	104
Дитячі пісеньки	104
Лічилочки	106
Заклички	109
Дражнилки	111
Мирилки	112
Рухливі ігри	113
Легенди та перекази	118

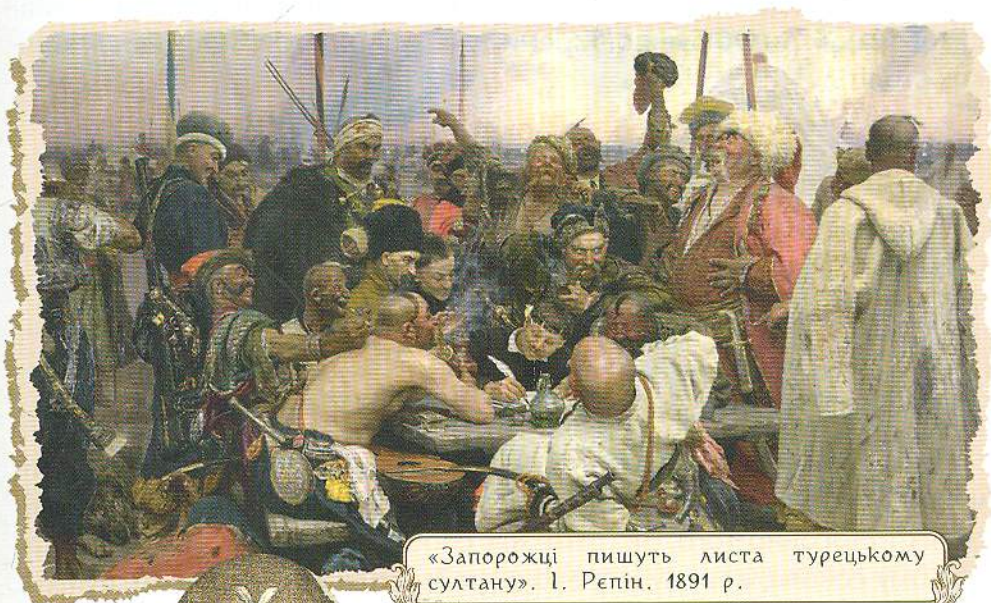
ПОХОДЖЕННЯ НАЗВИ

Назва «Україна» народилася дуже давно. Одні вчені вважають, що слово походить від «країна», тобто «рідний край», «рідна земля». Інші стверджують, що назва утворилася від дієслова «украяти» (відрізати), тобто Україна — «земля, украяна від цілого, яка згодом сама стала цілою (окремою) країною». Але все це лише припущення.

Достеменно відомо лише те, що вперше назва Україна зустрічається в Київському літописі під 1187 роком. Тоді вона окреслювала певні землі Київщини, Чернігівщини та Переяславщини. А в XVI ст. зустрічається в офіційних документах уже на позначення державного утворення. В той період Україною називалися запорозькі та наддніпрянські землі, а згодом і східноукраїнські території.

Західна Україна тривалий час називалася Руссю (Руська земля), а мешканці того краю іменували себе русинами.

«Запорожці пишуть листа турецькому султану». І. Рєпін. 1891 р.

Запорожці в листі від 3 січня 1654 року підписувалися: «Зо всім військом і Україною, отчизною нашою». А Богдан Хмельницький у листах не раз вживав назву Україна.

ДЕРЖАВНІ СИМВОЛИ

Державними символами України є малий герб, прапор і гімн.

Державний малий герб України — золотий тризуб на синьому тлі. Він зображується на державних установах, офіційних документах, бланках, грошах тощо.

Історія тризуба як символу дуже давня. Він зображений на печатці князя Святослава (X ст.).

Згодом карбувався на срібних монетах Володимира Великого. З одного боку монет зображувався сам Володимир, а з іншого — тризуб і напис: «Володимир на столі, а се — його срібло». Як символ князівської влади тризуб був поширений на наших землях упродовж кількох століть.

Срібна монета Володимира Великого

Невідомо, чи був тризуб власне українським символом, чи запозичений у сусідніх народів. Думки дослідників з цього приводу різняться, як і стосовно того, що саме він собою символізує. Дехто вбачає в ньому сокола, ворону, дерево з трьома гілками, вершечок булави, якір, лук і стріли, шолом, сокиру, рибальське знаряддя. Комусь тризуб нагадує верхівку хлібного колоса, а комусь поєднання трьох природних стихій — повітря, землі й води.

Герб Війська Запорозького, викарбуваний на військовій печатці, зображував козака з мушкетом та шаблею.

Вчені вважають, що тризуб був символом влади та знаком племінних вождів ще у VI-VIII ст. Найдавніші ж археологічні знахідки тризубів сягають I століття!